

Lenvik kommune
v. Kystplan Midt- og Sør-Troms
Pb 602
9306 Finnsnes

15. mai 2018

Dette brevet sendes på vegne av: *Harstad Turlag, Troms Turlag, NJFF-Troms, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Midt-Troms Naturlag, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening*

Høringsuttalelse til planprogram for kystsoneplan II for Midt- og Sør-Troms

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at det interkommunale planutvalget for kystplanarbeidet i Berg, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Lenvik, Målselv, Skånland, Sørreisa, Tjeldsund, Torsken og Tranøy kommune har planprogrammet for revidering av kystsoneplan Midt- og Sør-Troms ute på høring og offentlig ettersyn. Natur- og friluftslivorganisasjonene takker for anledningen til å komme med innspill i saken.

Høringsprosessen er lagt opp til at kommentarer til selve planprogrammet har frist 15. mai, og at innspillene til planinnhold og arealbruk har frist 1. juni. FNF Troms kommer tilbake med mer utfyllende og konkret informasjon til planen innen 1. juni. Det vil også kunne spilles inn relevant kunnskap etter dette.

Formål

FNF Troms synes det er positivt at formålet med planarbeidet og planen synes relativt balansert. I forrige runde fikk næringsinteressene, og især havbruksnæringen, stort fokus. Nå trekkes det fram at en ønsker en plan som legger til rette for en fritid som fremmer trivsel og folkehelse, stimulerer til demokratisk medvirkning og sikrer fremtidig miljø. Dette er gledelig. Det legges stor vekt på bærekraft, og natur- og friluftslivorganisasjonene har høye forventninger til at begrepet fylles med innhold og en føre-var-tankegang. I formålet kommer det tydelig fram at bruk og vern langs kysten skal sees i sammenheng både på land og i sjø. Dette er en forutsetning for helhetlig forvaltning, og det er positivt at området får større oppmerksomhet enn i forrige plan.

Sentrale problemstillinger, arealformål og kunnskapsgrunnlag

FNF Troms finner det gledelig at det i revisjonen av kystsoneplanen poengteres at det er naturlig med større fokus på landskap, tilgjengelighet langs land og arealer for rekreasjon. Her må det legges ned en betydelig innsats for å få oppdatert kvalitetskunnskap. Vi stiller spørsmål om hvilke metoder som skal benyttes for å verdsette landskap, samt hvordan kystlandskapene utover for eksempel Kulturhistoriske landskap (KULA) skal ivaretas.

Forum for
natur og friluftsliv
Troms

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
troms@fnf-nett.no / 4141 7339
www.fnf-nett.no/troms
Ogr.nr.: 996 197 786

Akvakultur

Det presiseres i planprogrammet at «*det er klare politiske nasjonale og regionale føringer i forhold til ønske om økning av oppdrettsvirksomheten, noe som også stiller krav til kystsoneplanen i kommunene i Midt- og Sør-Troms*». FNF Troms etterlyser en presisering av forutsetningen for vekst, nemlig at utfordringene knyttet til oppdrettsnæringen løses, primært knyttet til lakselus og rømming. Dette er et avgjørende premiss som må framkomme i planen.

I planprogrammet trekkes produksjonsområdet 10 fram, som har fått god miljøstatus i den såkalte «Trafikklysordningen» med lakselus som indikator. FNF Troms vil presisere at dette ikke automatisk kvalifiserer til at næringen kan vokse. Statusen for mange av de anadrome vassdragene i Troms er svært dårlig, både hva gjelder genetisk innblanding og lakselus. Organisasjonene synes det er positivt at det sees på alternative, mer optimale lokaliteter med mindre miljøavtrykk, men stiller seg kritiske til en vekst før utfordringene er håndtert bedre enn i dag. Naturvernforbundet er blant organisasjonene som ønsker all oppdrett inn i lukkede anlegg. Vi er kjent med at kommunenes myndighet i kystsoneplanen begrenser seg til art og areal. Dersom nye areal for åpne anlegg vurderes, bes det om å utrede mulighetene lengre ut. Her må økt påvirkning fra ytre miljø få sterkt fokus. Organisasjonene forespør også om bedre kunnskap om spredning av avfall under gode strømforhold, spesielt for hardbunn. Vi gjør også oppmerksom på at lokaliteter med gode strømforhold også ofte sammenfaller med gode fiskeplasser.

I planen står det at de samlede miljø- og smitteeffektene fra flere anlegg i et område må sees på i større grad. FNF Troms ser på dette som en av hovedproblemstillingene som må løses i planarbeidet. Her stilles det strenge krav til metode og kvalitet hva gjelder konsekvensutredningene av samlet belastning. Når det gjøres en vurdering av samlet belastning i kystsonen må også andre påvirkninger som vassdragsreguleringer, veiutbygging i strandsonen, avrenning, bestandsstatus for anadrome fisk og kystfisk m.m. tas i betraktning. FNF Troms forventer at havbruksnæringens konsekvenser for natur og miljø kommer grundig fram i planen, godt underbygd av forskning, Riksrevisjonen, lokal kunnskap o.l.

Hensynet til sårbare bestander av marine og anadrome arter

Dette er et svært viktig felt som må veie tungt i planarbeidet jfr. avsnittene over. FNF Troms savner et sterkere fokus på anadrom fisk utover de nasjonale laksefjordene og vassdragene som nevnes. Her er det behov for oppdatert status for sjøørret og sjørøye på en rekke mindre elver og vassdrag. NJFF-Troms har et pågående prosjekt hvor de kartlegger mindre vassdrag. Vi vil komme tilbake med nærmere informasjon. Informasjonen i Lakseregisteret er i mange tilfeller flere år gammel, og det bør søkes ny oppdatert informasjon, og i den grad det ikke lykkes må føre-var-prinsippet veie tungt. Rossfjordvassdragets grunneierlag uttrykker bekymring for hvordan vassdraget vil påvirkes av de kontroversielle anleggene som ble konsesjonsgitt i Gisundet i forrige kystplan, noe som må vektes i videre planlegging.

Friluftaktiviteter

Det forventes at det legges ned et grundig arbeid med å innhente data for viktige friluftsområder i planområdet. Friluftskartleggingene fra Troms fylkeskommune er et godt utgangspunkt og må tas aktivt i bruk. Utfordringen er som kjent at få av kartleggingene har inkludert friluftsområder i sjø. Dette gjør nåværende innsamlingsprosess av kunnskap særlig viktig. Det faktum at den ikke har tid og ressurser til å bli like omfattende som friluftskartleggingen, gjør at prosjektet må ta særlig hensyn til fortløpende ny kunnskap gjennom planprosessen og at føre-var-prinsippet må stå sterkt.

Alle svært viktige friluftsområder i strandsone / sjø må inngå som friluftsmål eller hensynssone friluftsliv. Friluftsmål har sterkere restriksjoner enn hensynssoner, mens hensynssonene ivaretar større arealer. I forrige plan var det relativt få områder med rent friluftsmål. FNF Troms oppfordrer til at flere områder legges inn denne gangen. Ideelt sett bør alle svært viktige friluftsområder (A-verdi) inngå som friluftsmål, samt at de viktige (B-verdi) områdene også må vurderes. Noen av disse bør antakelig inngå i planen. I tillegg bør det gjøres vurderinger hvorvidt hensynssone friluftsliv i visse tilfeller bør legges rundt et friluftsmål (for eksempel en statlig sikret strand), slik at en ivaretar et større sammenhengende område og får en mer helhetlig tilnærming til friluftsområdene og landskapet.

Det er ikke alle kommuner, særlig i Sør-Troms, som er ferdige med sine friluftskartlegginger, eller som har de digitalisert på troms atlas. Det er svært viktig at denne informasjonen innhentes. Harstad kommune er for eksempel snart ferdige med sin kartlegging og forventes å ha områdene på høring i løpet av forsommeren. Dette må inkluderes i planen. For Lenvik kommune gjenstår mye av kartleggingsarbeidet og det hviler et ekstra ansvar på saksbehandler i denne kommunen å hente inn eksisterende og relevant kunnskap.

I planprogrammet nevnes farledsområder for vannskuter som et aktuelt formål. Organisasjonene ønsker å presisere at vannskuterkjøring bør begrenses til et minimum og at det bør være strenge restriksjoner på bruk. Vannskuter er støyende og skaper utfordringer både for friluftsliv så vel som naturmangfold. Organisasjonene oppfordrer til at det opprettes forskrifter som regulerer bruken, og at det utredes hvordan kystsonen har mulighet til å begrense ferdselen.

14 av de 27 statlig sikrede friluftsområdene i Troms ligger i Midt- og Sør-Troms. Flere av dem ligger i strandsonen. Det er viktig at kystsonen fanger opp potensielt nye statlig sikrede områder ved sjø i planområdet. Det hvor det er forslag eller prosesser knyttet til dette, må det vektes i konsekvensvurderingene.

Organisasjonene vil bestrebe å spille inn relevant informasjon til kunnskapsgrunnet innen 1. juni, og vil følge opp dersom det skulle komme noe senere i prosessen. Sistnevnte er svært sannsynlig. Aktuelle tema å spille inn er: padleruter, strandhugg, «10 på skjæret», båtutsettingsplasser, «1 nøkkel 100 båter», fiskeplasser i sjø, fiskeplasser fra land, dykkerplasser, påvirkede anadrome vassdrag, populære fiskeelver, viktige friluftsområder / stier e.l. langs sjøen, strender, ro- og seileruter, populære fotoplasser / -motiv, potensielle nye statlig sikrede friluftsområder i strandsonen, viktige/spesielle kystlandskap o.l. Vi ønsker å understreke at vi setter pris på muligheten til innspill, men at kommunene også har et ansvar for å samle inn denne typen data, samt ha en pådriver rolle for at disse verdiene blir ivaretatt.

FNF Troms ønsker å nevne prosjektet «Kartlegging av fiskeplasser» som er et samarbeid mellom Havforskningsinstituttet, NMBU, Norsk institutt for naturforskning (NINA), Akvaplan-niva AS og Nordlandsforskning. Troms er et av tre områder som undersøkes, og hovedundersøkelsen pågår i 2018. Målet er å kartlegge de mest brukte fiskeplassene for fritids- og turistfiske, også i sjø, og er viktige data å inkludere i kystsonenplanen. Dersom prosjektet ikke avsluttes i tide, bør de kontaktes for å spørre om adgang til relevante data.

Marint vern

FNF Troms er kjent med at transekt Andfjord er med i andre runde av marint vern i Troms, og at det er forventet oppstartmelding knyttet til prosessen. Vi støtter at det i planprogrammet poengteres at «*det er ikke mulig å planlegge ny aktivitet i området før verneplanen er vedtatt*». Naturvernforbundet i Troms vil se på mulighetene for å kunne utvide det foreslåtte marine verneområdet litt i sør, sørøstlig retning til å innlemme de verdifulle sjøområdene rundt Lemmingvær landskapsvernområde og Stongodden naturreservat. Det vil komme nærmere informasjon om dette, og det oppfordres til at det hensyntas i kystsonenplanarbeidet.

Plan for medvirkning

FNF Troms er fornøyd med at det legges opp til innspillgrupper på de fire ulike temaene havbruk, reiseliv, fiskeri, samt friluftsliv og fritidsfiske. Vi anbefaler også at det opprettes en gruppe for natur og miljø. Dette er momenter som skal gå som en rød tråd gjennom alle innspillgrupper, men som kan falle litt gjennom dersom tematikken ikke bevisst belyses av de som leder prosessene. Tematikken følges i stor grad opp av fylkesmannen, men verdifull lokalkunnskap vil i større grad kunne fanges opp i en egen innspillgruppe.

FNF Troms er fornøyd med at vi ble kontaktet av prosjektleder for å bidra til å samle relevante natur- og friluftsansjoner til innspillmøter i Harstad og på Finnsnes. Dette var nyttige møter og det er viktig at gruppene følges aktivt opp videre i planprosessen. Flere organisasjoner gir tilbakemelding om at tidsperspektivet er knapt. Særlig knyttet til at møtene ble avholdt tett opp mot fristen for innspill til

planprogrammet. Det stilles også spørsmål til at innspillgruppemøtene avholdes samtidig med høringen på planprogrammet. Formålet med planprogram-høringen er å få innspill på medvirkningsprosessen, og nå er første fase over før en har fått spilt inn hvordan en mener prosessen bør være. Dette kan gjerne tas med i evalueringen. Dersom det har vært knapt med folk på innspillmøtene, eventuelt avlysninger, forventes det at interessegruppene likevel følges opp videre.

Natur- og friluftsansisasjonene er glade for invitasjoner, initiativ og relativt tidlig involvering på innspillmøter, samt at det avholdes folkemøter i de fleste kommuner. Vi opplever i større grad å bli involvert nå enn sist, og har tro og forventning om at det vil vare gjennom hele planprosessen.

Det er viktig at innspillfristen til plantema ikke er rigid til 1. juni. Flere friluftskartlegginger pågår i kommunene, relevante undersøkelser finner sted, samt at det tar tid å samle inn relevant informasjon om friluftsbbruk på sjøen da dette ikke er inkludert i friluftskartleggingen. Det vil også være relevante organisasjoner som ikke oppfatter nåværende innspillvindu, eller har kapasitetsutfordringer, som vil kunne komme med verdifulle innspill utover høsten når planen er under utarbeidelse. I denne fasen er det avgjørende at natur- og friluftsansisasjonene tas aktivt med på råd videre.

Det er positivt at det legges opp til tema/dialogmøter i august/september hvor de ulike partene får presentere sine forslag med rom for diskusjon. For frivilligheten er det viktig at slike møter avholdes på kveldstid. Det er en åpenbar forventning om at politikerne setter seg godt inn i alle høringsuttalelser og alle sidene av de ulike arealinteressene i kystsonen.

Det har vært foretatt forskning på medvirknings- og konsekvensutredningsprosessene knyttet til siste runde av kystsonenplanen i Sør- og Midt Troms. Resultatene presenteres først etter innspillfristen, på et seminar i Tromsø 16. mai. Det er naturlig at erfaringene herifra brukes aktivt videre.

Digitale kartløsninger

Gode digitale kartløsninger er avgjørende for aktiv og brukervennlig medvirkning. Det letter mulighetene til raskt og enkelt å sette seg inn i relativt komplekst materiale. I dag er det kun noen av kommunene som har eksisterende kystplan på digitale kart, og det er tidkrevende å gå gjennom alle eksisterende planer kommunevis. Det bør jobbes for å opprette digitale kart for hele planområdet så snart som mulig. Dette burde ideelt sett vært klart allerede nå i tidlig innspillsfase, slik at en kjapt får overblikk over om aktiviteter/områder en ønsker å spille inn allerede er inkludert i planen. Kartet bør komme i god tid før det offentlige ettersynet av selve planen.

Andre innspill til planprogrammet

En bemerkning er at de to eneste kildene som er oppgitt er knyttet til ringvirkninger av fiskeri- og havbruksnæringen i Troms. Det kunne vært interessant å inkludere noen av de mange rapportene som dokumenterer miljøutfordringer, særlig knyttet til havbruksnæringen.

Organisasjonene merker seg at det fremdeles ikke foreligger gode maler for konsekvensutredninger av tiltak i sjø knyttet til kystsonenplanen. Det forventes at konsekvensutredningene organiseres på en måte som er lik, etterprøvbart, på høyt faglig nivå og med et godt kunnskapsgrunnlag. Det er en stor fordel om konsekvensutredningene gjøres av flere enn kun saksbehandlere i hver enkelt kommune.

Natur- og friluftsansisasjonene stiller spørsmål ved at Tranøy kjører prosessen knyttet til sin arealplan i sjø før de resterende kommunene i plansamarbeidet. Dette synes uheldig, og vil legge føringer for samarbeidskommunene. De to foreslåtte anleggene i Tranøy er også kontroversielle, noe FNF Troms vil spille inn til kommuneplanens arealdel for Tranøy.

I dette innspillet har vi ikke hatt hovedfokus på reiseliv og fiskeri, men vi vil understreke at dette er viktige tema som opptar mange av organisasjonene. Vi har tillitt til at innspillsgruppene for disse temaene fungerer godt og at interessene blir tett fulgt opp videre i prosessen. Særlig er reiselivet i sterk vekst, og landskaps-, fiske- og friluftsverdiene er av stor betydning for denne næringen.

FNF Troms ønsker lykke til i behandlingen av planprogrammet og ser fram til å være en tett samarbeidspartner sammen med organisasjonene videre i prosessen.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator
FNF Troms

Kopi:

Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune
Berg kommune
Dyrøy kommune
Gratangen kommune
Harstad kommune
Ibestad kommune

Målselv kommune
Skånland kommune
Sørreisa kommune
Tjeldsund kommune
Torsken kommune
Tranøy kommune